

“... ”

C- Anayasaya Aykırılık İddiası:

Davalı idare tarafından, adli yardım kapsamında görülen davalarda ilgili Barolar tarafından görevlendirilen avukatların hak kaybına uğramaması için vekalet ücretinin Hazineden karşılanacağına ilişkin mevzuatta hüküm bulunmasına karşın, adli yardımdan yararlanan kişinin davada haksız çıkması halinde karşı taraf vekilinin vekalet ücretinin nasıl karşılanacağına ilişkin mevzuatta boşluk bulunduğu, silahların eşitliği ilkesi uyarınca eşit hak ve olanaklardan yararlandırılmaları beklenen taraflar arasında farklı düzenlemeler öngörülerek eşitlik ilkesinin ihlal edildiği, kurumlarının taraf olduğu davalarda, davacıların yabancı olması nedeniyle vekalet ücreti tahsilatının mümkün olmadığı, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de de vekalet ücretinin ilgili personele dağıtımı için “tahsil” şartının getirildiği, sarfedilen emek açısından herhangi bir fark olmamasına karşın kamu kurumlarında görev yapan avukatlar arasında ve özellikle vekalet ücreti tahsilatı hukuken ve fiilen imkansız olanlar açısından maddi anlamda eşitsizliğe sebebiyet verildiği, bu nedenlerle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 339. ve 340. maddeleri ile 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 14. maddesinin 2. fıkrasının Anayasa’nın 10., 11., 49. ve 55. maddelerine aykırı olduğu iddia edilmektedir.

D- Değerlendirme

Anayasa’nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa’ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurmaya yetkilidirler.

6458 sayılı Yasa kapsamında görev icra eden Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün taraf olduğu davalarda, davacıların yabancı uyruklu veya vatansız oldukları, genellikle sabit ikametgahlarının bulunmadığı ve bunun gibi ekseriyetle herhangi bir malvarlıklarının bulunmadığı ve bu nedenle adli yardımdan yararlandıkları görülmektedir.

659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri Ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ile, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareleri adli ve idari yargıda, icra mercileri ve hakemler nezdinde vekil sıfatıyla doğrudan temsil yetkisinin, avukatlar yanında, hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri ve muhakemat müdürlerine ait olduğu ve bu kişiler tarafından takip edilen davaların idareler lehine neticelenmesi halinde, temsil ve takip edilen dava ve işlerde ilgili mevzuata göre hükmedilmesi gereken tutar üzerinden idareler lehine vekâlet ücreti takdir edilmesi öngörülmüştür.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 339. ve 340. maddeleri tetkik edildiğinde, adli yardımdan yararlanan tarafın davayı kazanması halinde vekalet ücretinin nasıl ve nerden karşılanacağı (340. madde), adli yardımdan yararlanan tarafın davayı kaybetmesi halinde adli yardım kararından dolayı ertelenen tüm yargılama giderleri ile Devletçe ödenen avanslar dava veya takip sonunda haksız çıkan kişiden tahsil olunacağı (339/1. madde), yargılama giderlerinin tahsilinin, adli yardımdan yararlananın mağduriyetine neden olacağına açıkça anlaşılmaması halinde, mahkemece, hükümde tamamen veya kısmen ödemedi muaf

Esas Sayısı : 2016/158

Karar Sayısı : 2016/150

tutulmasına karar verebileceği (339/2. madde) sarıh bir şekilde düzenleme altına alınmış olmasına karşın, adli yardımdan yararlandırılardan yargılama giderlerinin tahsiline imkan bulunmaması halinde karşı taraf vekalet ücretinin nereden ve nasıl karşılanacağına ilişkin mevzuatta herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Anayasanın 10. maddesinde yer verilen, ‘kanun önünde eşitlik ilkesi’ hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda olanların yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Mahkemeler nezdinde davanın tarafları kim olursa olsun eşit haklara sahiptir. Bazı davalarda hatta idari yargıdaki tüm davalarda davanın bir tarafı mutlaka idare (Devlet)dir. Davanın bir tarafı devlet dahi olsa diğer tarafla eşit hak ve yükümlülüklerle sahip olması hukuk devleti ilkesinin de gereğidir.

Gelinen noktada, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun “*Adli yardım kararıyla atanan avukatın ücretinin ödenmesi*” başlıklı 340. maddesinde, adli yardımdan yararlanan kişi için mahkemenin talebi üzerine baro tarafından görevlendirilen avukatın ücretinin yargılama gideri olarak Hazine’den ödeneceğine ilişkin bir hüküm bulunmasına karşın, davanın reddine karar verilen durumlarda, adli yardımdan yararlandırılardan yargılama giderlerinin tahsiline imkan bulunmaması halinde karşı taraf vekalet ücretinin nereden ve nasıl karşılanacağına ilişkin mevzuatta herhangi bir hüküm bulunmadığı görülmüş olup, bu eksikliğin Anayasa’nın 10., 11., 49. ve 55. maddelerine aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

E- Sonuç:

Anayasa’nın 152. maddesi uyarınca;

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun “*Adli yardım kararıyla atanan avukatın ücretinin ödenmesi*” başlıklı 340. maddesinde yer alan , “(1) Adli yardımdan yararlanan kişi için mahkemenin talebi üzerine baro tarafından görevlendirilen avukatın ücreti, yargılama gideri olarak Hazine’den ödenir.” hükmünün eksik düzenleme (davanın reddine karar verilen durumlarda, adli yardımdan yararlandırılardan yargılama giderlerinin tahsiline imkan bulunmaması halinde karşı taraf vekalet ücretinin nereden ve nasıl karşılanacağına ilişkin mevzuatta herhangi bir hüküm bulunmaması) nedeniyle Anayasa’nın 10., 11., 49. ve 55. maddelerine aykırı olduğundan iptali istemiyle itirazın Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasına ve dava dosyasında yer alan belgelerin onaylı örneğinin Anayasa Mahkemesi’ne gönderilmesine;

2- Anayasa Mahkemesi’nin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına;

3- Anayasa Mahkemesi’nin, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını vermemesi halinde davanın yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırılmasına;

karar verildi.”